

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående revision av gällande jaktlag och jaktstadga.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 181, av herr *Johanson* i Norrköping m. fl. har föreslagits,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av bestämmelserna i lagen om rätt till jakt och jaktstadgan av den 3 juni 1938 och att Kungl. Maj:t därvid beaktar de anmärkningar mot nu gällande bestämmelser, som i motionen blivit framställda, samt

att vid utarbetandet av förslag till nya bestämmelser representanter icke endast för Svenska jägareförbundet utan även för Jägarnas riksförbund samt för böndernas och lant- och skogsarbetarnas ekonomiska och fackliga organisationer måtte lämnas tillfälle till medverkan.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för förslagen hänvisas till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över motionen av domänstyrelsen, som avgivit sitt utlåtande efter hörande av Svenska jägareförbundet. Vidare har Jägarnas riksförbund ingivit en skrift i ärendet.

Domänstyrelsen, som i huvudsak anslutit sig till vad som anförts i ämnet av Svenska jägareförbundet, har framhållit att styrelsen för sin del ej funnit skäl föreligga för en allmän översyn av 1938 års jaktlag och jaktstadga.

Svenska jägareförbundet har avstyrkt bifall till motionen och anfört följande.

Allt sedan år 1789 har den regeln gällt att jakträtten är förenad med jordäganderätten. Detta är den bärande kraften i arbetet för förbättrade viltstammar och ökad jaktavkastning. Markägarens intresse för skydd åt det vilda måste vara omedelbart. I ett land där marken är så sönderstyckad som i Sverige och där jorddelningen fortgår i allt intensivare takt, skulle något stöd i viltvårdsarbetet icke kunna påräknas från den jagande allmogen — vilken utgör en mycket betydande del av landets jägare — om jakträtten på den egna marken undandrogen ägarens kontroll. Ur praktisk synpunkt måste ett frigörande av jakträtten från jordäganderätten antingen medföra ett fullkomligt utarmande av villebrådsstammarna genom okontrollerad, ansvarslös jakt eller också kräva en oformlig och dyrbar detaljorganisation, vilken ägde diktatorisk makt att genomföra stränga skyddsbestämmelser, som i de allra flesta avseenden skulle inskränka på jägarnas frihet och glädje av jaktutöv-

ningen, vilket säkerligen ytterligare skulle bidra till att minska intresset för uppbyggande viltvårdsarbete.

Att på föreslaget sätt skilja jordäganderätt och jakträtt, vilket skulle vara stridande mot gällande rättsbegrepp, måste under alla förhållanden bestämt avstyrkas.

Beträffande motionärernas förslag att alla skola vara skyldiga att erlägga jaktvårdsavgift, erinras endast om att jordbruksutskottet vid 1938 års riksdag i sitt utlåtande (nr 53) över då föreliggande förslag till ny jaktlag föreslog, att »den som vill utöva jakt vare pliktig erlägga jaktvårdsavgift». Riksdagen följde emellertid departementschefens förslag, och 26 § jaktlagen gavs den form, som nu är gällande, varigenom, bland andra, jordägarna befriades från skyldighet att vid jakt å egen mark erlägga jaktvårdsavgift.

Rätten att efter särskild anhållan fälla älgkalv under licensjakt avser främst att underlätta nedbringandet av för stora skadegörande älgstammar. Under jaktsäsongen 1944 fälldes lovligt, enligt uppgift från domänstyrelsen, sammanlagt 31 älgkalvar inom hela landet. Beträffande älgjakt under särskild jakttid må även framhållas, att motionärerna ej synas ha kännedom om att bestämmelserna i 15 § jaktstadgan skärpts genom av Kungl. Maj:t i kungörelse den 9 juni 1944 (nr 350) angående tillfälliga ändringar i fridlysningstiderna för vissa djurslag meddelade föreskrifter däri föreskrivits, bland annat: »Finner den myndighet, som beviljar tillstånd till särskild jakttid, skäl föreligga att medgiva nyssnämnd rätt (nämligen att fälla årskalv), åligger det myndigheten att i tillståndet bestämma huru många av det i tillståndet inbegripna antalet älgar skola utgöra äldre djur och hur många årskalvar. Tillståndshavaren äger ej, ändock att han icke nedlägger fullt antal djur av ettdera slaget, utfylla det sålunda felande antalet genom att överskrida den fastställda siffran för det andra slaget.» Genom denna föreskrift torde ett missbruk av rätten att fälla årskalv under särskild jakttid vara förebyggd.

Motionärernas åsikt att drevjakter äro motsatsen till viltvård bemötes genom hänvisning till det förhållandet att de marker, där drevjakter normalt bedrivs, i allmänhet också äro de viltrikaste. Goda viltstammar äro även en förutsättning för framgångsrika drevjakter. Det må vidare framhållas, att drevjakter numera börjat hållas även å de med stöd av bestämmelserna i 10 § jaktlagen bildade jaktvårdsområdena, där sådan jaktform tidigare icke kunnat komma i fråga på grund av de särskilda fastigheternas ringa areal och ett fattigt viltbestånd. Drevjakt torde för övrigt, såsom förekommande mera sporadiskt, verka långt mindre störande för det vilda än stövarjakt och löst springande hundar.

Den i motionen omnämnda artikeln i tidskriften »Jakt och jägare» — utgiven av en år 1939 bildad sammanslutning benämnd Jägarnas riksförbund — angående sammansättningen av Svenska Jägarförbundets styrelse hänför sig till år 1937, då förbundets verksamhet helt var beroende av enskilda medel och avser tiden innan den nya statsunderstödda jaktvårdsorganisationen tog form. Man måste uttrycka förvåning över att icke motionärerna varit intresserade av den successiva förändring i sammansättning, som förbundsstyrelsen undergått sedan år 1937, varigenom den år 1944 erhållit en helt annan karaktär än den angivna. Den består nämligen nu av *dels* ett ombud för varje länsjaktvårdsförening (25 st.) *dels* åtta av årsmötet valda representanter. För närvarande finnas bland dessa senare en representant för naturskyddet, en för den veterinära vetenskapen, en lantbrukare, ombud för jordbrukets föreningsrörelser, och tre riksdagsmän (två socialdemokrater och en bondeförbundare). Inom styrelserna för *länsföreningarna*, vilka äro förbundets verk samma organ inom länen, finnas för närvarande, enligt matrikel för jaktåret 1944 $\frac{1}{7}$, 1945, 90 tjänstemän, företagsledare och liknande yrken, 93 represen-

tanter för jordbruksnäringen med tillhörande yrken — varav 37 äro större jordbrukare och 54 mindre lantbrukare, hemmansägare, jordbruksarrendatorer, fiskare, jordbruksarbetare, m. fl. — 62 representanter för skogsbruket, varav 45 äro högre skogstjänstemän och 17 skogvaktare och likställda samt 41 representerande olika yrken såsom vaktmästare, hantverkare, kontorister, industriarbetare m. fl.

Förbundet vill sålunda framhålla att utvecklingen klart synes gå i den riktning som statsmakterna anvisat om utbyggande av verksamheten på bredare bas.

Motionärernas förslag till revision av gällande jaktlagstiftning, som till sina huvuddrag går ut på att jordägares jakträtt skulle avskaffas, synes ägnat att ingiva allvarliga betänkligheter. Denna rätt har såsom erinrats av Svenska jägareförbundet ägt bestånd sedan år 1789. Såvitt utskottet kan finna skulle ett borttagande av densamma icke, såsom motionärerna synas anse, medföra en förbättring av viltvården. Fastmera torde — om jakträtten bleve fri för envar — detta komma att medföra att, därest icke synnerligen restriktiva regler för jaktutövningen utfärdades, villebrådsbeståndet i ett land med sådan struktur som vårt skulle bliva utsatt för en synnerligen kraftig decimering.

Utskottet.

Beträffande motionärernas förslag att alla som vilja jaga skulle vara skyldiga att erlägga jaktvårdsavgift vill utskottet erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 53 vid 1938 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts då framlagda förslag till nu gällande jaktlag m. m. föreslog en dylik skyldighet. Riksdagen följde emellertid Kungl. Maj:ts förslag, som gick ut på att jaktvårdsavgift skulle erläggas endast av den som jagade på annan mark än den han ägde eller vartill han hade en med äganderätt likställd brukningsrätt. Utskottet har fortfarande den uppfattningen att de frukter i form av förbättrad villebrådstillgång, som det med jaktvårdsmedlen bedrivna arbetet giver å en viss mark, främst kommer den eller de personer tillgodo, som där utöva jakt. Skäl synas därför tala för att dessa, oberoende av om de äro ägare eller med ägare likställda brukare av marken, böra genom erläggande av jaktvårdsavgift lämna sitt bidrag till kostnaderna för den uppnådda förbättringen. Vid det förhållandet att denna fråga prövats av riksdagen så sent som år 1938 anser sig utskottet emellertid icke i anledning av förevarande motion böra återkomma till sitt tidigare förslag i ämnet.

Vidkommande den i motionen berörda rätten att vid s. k. licensjakt å älg i vissa fall fälla även årskalv torde såsom framhållits av jägareförbundet, sedan Kungl. Maj:t i kungörelsen den 9 juni 1944 (nr 350) angående tillfälliga ändringar i fridlysningstiderna för vissa djurslag utfärdat vissa restriktiva bestämmelser rörande dylik jakt, missbruk av denna rätt i allt väsentligt ha förhindrats.

Övriga i motionen framställda förslag röra jaktvårdsarbetets organisation. Denna erhöi i allt väsentligt sin nuvarande utformning i samband med 1938 års riksdagsbeslut. De i motionen anförda uppgifterna rörande sammansättningen av styrelsen för Svenska jägareförbundet torde såsom framhållits av

förbundet hänföra sig till år 1937. Numera har enligt vad som framgår av jägareförbundets yttrande styrelsen en helt annan sammansättning och det torde vara anledning antaga, att i den mån arbetet med bildande av jaktvårdsområden framskrider och därigenom kännedomen om och intresset för viltvård sprider sig inom allt större delar av befolkningen jaktvårdsarbetet kan läggas på en allt bredare demokratisk bas.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 181 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

ABEL ANDERSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 40.

Reservation

av herr *Ericsson* i Sörsjön.
